

Ateizmus és keresztény hit:

II. János Pál pápa „Fides et ratio” c. körlevelében, valamint Bolberitz professzor úrnak az előadás címével megegyező könyvéből az alábbiakról részletes információhoz juthatunk.

Mindkettő kapható a katolikus kiadók könyvesboltjaiban is.

A zsidóság a babiloni fogságtól kezdve szétterjedt a korabeli hellén közösségekben. Jelenlétével hirdette, hogy más értékrendet követ – egy Istenben hisz, ellentétben az őket körülvevő politeista világgal. Ebben ki is merült a missziójuk, mivel a zsidóság közismerten zárt közösség: nem szempont neki a pogány népek megtérése. A keresztények azonban konkrét missziós parancsot követve hirdették Krisztust, ami abban az időben is konfliktusokhoz vezetett a zsidókkal és az egyéb vallást követő népekkel egyaránt. Az ApCsel- ben Sz. Pál areiopagoszi beszédében az athéni görögökhöz szól, akikkel igyekszik megismertetni a keresztények Istenét. Művelt ember lévén ismerte a korabeli filozófiákat, így a görögök által elfogadott filozófusok nyelvén igyekezett megértetni, ki is a teremtő Isten. Nem sok sikerrel. A keresztény hitnek ez az első találkozása az ókori tudományos ésszel. Ugyanakkor a nagy görög filozófusok, akik mindent megkérdőjeleztek és vizsgáltak, (*Szókratész*: a lelkiismeret bennünk Isten szava, *Platón*: a „Jó” legfőbb ideája olyan, mint Isten, *Arisztotelész*: a mozdulatlan „Ősmozgató” az abszolútum) bebizonyították, hogy az ember képes a természetes észére támaszkodva kikövetkeztetni egy személyes Isten létét. Ezeket a filozófusokat kortársaik ateistának nevezték, mert nem olyan istenképekben hittek, amiket koruk elvárt tőlük. Ugyanezért tartották az őskeresztényeket is ateistának, istentagadónak. Itt találkozunk az ókorban a hit és az ész először.

A személyes Istent felismerő képesség nem jelenti azt, hogy kényszerítő erővel föl is ismeri mindenki, mivel a szabad akarati döntés is szükséges hozzá. Így következik az eredmény: a hit és a tudomány nem ellentétben állnak egymással, hanem kiegészítik egymást. Szt. Pál leveleiben és minden megnyilatkozásában a *bálványimádás ellen* szól. Ez azért nagyon nagy bűn, mert az ember természetes istenkeresését meglovagolva olyan „istent” kreál magának, amelyet be tud fogni a saját érdekeinek szekerébe. Ez ma is ugyanígy van... A keresztények Istene ma sem besorolható a bálványistenek közé.

Az egyház a patrisztikus korban görög fogalmakat kezdett használni, amelyek használatát sokan felróták. Az eredeti niceai- konstantinápolyi hitvallás (mai hosszabb Hiszekegy) eredeti görög szövege tartalmaz olyan görög szavakat, amelyek a hellén filozófia szakkifejezéseiből adódnak. Ezek nem szerepelnek az Újszövetségben, bár az is görög nyelven íródott (pl: egylényegű, született, de nem teremtmény, stb.).

Az Egyház történelmében sok szélsőséges irányzat szerepelt: dejudaeizálni: minden zsidókkal kapcsolatos elemet ki kell venni, deszakralizálni: minden csodás elemet el kell hagyni, csak az ésszerűeket kell meghagyni. Napjainkban a legújabb téveszme, hogy dehellenizálni kell, tehát a görög fogalmakat kell elhagyni. A Szentlélek azonban abban a korban sugalmazta a szerzőket, tehát abban a megfogalmazásban érték van, amit meg kell tartani, és helyesen kell értelmezni. Még a ma kényes esetleg antiszemita kinyilatkoztatást is meg kell hagyni (pl.: vére rajtunk és utódainkon). A kereszténység, mint missziós vallás, a pogány népek vallásában lévő értékeket, amelyek nem ellenkeznek a kinyilatkoztatással, integrálja magába. Ma divat az olyan vélemény is, hogy az ősi magyar hitet elnyomta a keresztény tanítás, tehát vissza kellene állítania táltosok korának hitvilágát. Az ősmagyarok hitvilágáról, ami egyébként valószínűleg monoteista volt, konkrét, egyértelmű régészeti bizonyítékunk nincs. A történelem tanúsága szerint semmilyen hódítónak, népirtónak nem sikerült kiirtani teljesen úgy egy népet, kultúrát, hogy annak nyoma ne maradjon. Így az is lehetetlen, hogy Szt. István teljesen eltüntesse a pogány néphitet a kereszténység nevében. Az ellenben bizonyított tény, hogy az összes kulturális értéket integrálta a kereszténységbe. (pl: Magyar népénekek a katolikus liturgiában, amelyek tartalmazzák a népdalok dallamát és szófordulatait. Ez egyedül álló Európában). A virágzó középkorban megjelenik az iszlám vallás, amely meghatározó tényezővé válik a korabeli keresztény világban. Az arab hódítás nyugat felé a mór hódításban nyilvánul meg, ami főleg kulturális jellegű volt és 700 évig (!) tartott. Kelet felé a minket is elfoglaló, inkább agresszív jellegű oszmán török hódítás terjedt el, amely nem a kultúra terjesztését, inkább a katonai leigázást jelölte ki célul. A mór kultúra nyugaton békésen megfért a zsidók által ekkor már itt képviselt egyistenhittel. Az arabok lefordították a görög filozófusok, keleti gondolkodók, orvosok, csillagászok, természettudósok műveit. Főleg Arisztotelész írásait kedvelték, akiről a korabeli egyházatyák, főleg a rossz fordításoknak köszönhetően, azt tartották, hogy eretnek gondolatokat tanított. Ellentétben Platónnal, akit elfogadtak, mert Szt. Ágoston reá alapozta

tanításait. Mindezek után Aquinoi Szt. Tamás az a zseniális elme, aki képletesen megkereszteli Arisztotelész és végre helyére teszi annak valódi tanítását a teremtő Istennel kapcsolatban. Arisztotelész filozófiai fogalmait jól tudja használni a keresztény teológia filozófiai megmagyarázásához. A késői skolasztika világában aztán egyre inkább a biblián alapuló keresztény filozófiára van igény a görög gondolkodók pogány filozófiai gondolkodásán nyugvó teológia helyett. A ferences rend volt ennek az új irányzatnak a kialakítója (Szt. Bonaventura, Dun Scotus). Ők a filozófia helyett a magát kinyilatkoztató személyes Isten fogalmából indulnak ki: a logikailag kikövetkeztethető Isten helyett abból indulnak ki, hogy a megismeréshez először hinni kell, majd ezt a hitet a Biblia által magyarázom. Nagy hibája ennek a gondolkodásnak, hogy egy kategóriába sorolja Isten létét és szabadságát az ember létevel és szabadságával. Így arra a következtetésre juthatunk, hogy ha Isten személy, és szabad akaratú és mindenható, akkor képes magakadályozni, hogy a világban bűn legyen. De mégsem oldja meg – tehát fellázadok az igazságtalansága ellen és keresek egy bálványt magamnak. Így a megváltás látszólag nem történt meg. Az 1517-ben kezdődött protestantizmus, bár nem szándékosan, ennek a nyomdokain lép fel: a késői skolasztikus ferences teológiából táplálkozik: nem kell a filozófiával alátámasztott, ész alapú teológia, hanem egy bibliai alapú teológia kell, amit mindenki saját adottságai és igényei alapján egyénileg magyaráz. Így ha valakinek személyes adottságai nem megfelelőek, az a Biblia magyarázatát is ezekkel a kétes adottságokkal teszi. (Becsüljük meg Egyházi Tantó Hivatalunkat, ami Isten szándéka szerint egységesen és magas színvonalon, mégis érthetően magyarázza keresztény hitünket.) A felvilágosodás korától nincs szükség a teológiára és a filozófiára, mivel a tudományok és a hatalom istenítésével, az ember mint személy központba helyezésével, megtalálták azt az istenpótlékot, amely erkölcsi törvények nélkül ad terepet minden gondolkodásnak. A cél szentesíti az eszközt ma is: visszajutottunk tehát napjainkhoz, amikor is minden Isten ellenes gondolkodásnak melegágya a körülöttünk lévő világ. Sajnos nincs mód az előadás további részeinek részletezésére, de a professzor úr előadással megegyező című könyvében mindenről alaposabban tájékozódhatunk.

Mindenkit szeretettel várunk továbbra is. A plébánia honlapján ezután is megtalálhatóak a kivonatok és ha a felvétel minősége megengedi, az előadások részletes felvett anyagai is.

FELNŐTT KATEKÉZIS:

kivonat / november

**Dr. Bolberitz Pál atya:
Ateizmus és keresztény hit
2009. november 17.**

MEGHÍVÓ:

2009. DEC. 8.

**Dr. Puskely Mária nővér:
Magyar szerzetesek és vértanúk 1945
után**